

Cicero om naturret og ejendomsret

5 *Marcus Tullius Cicero (106-43 f.Kr.) var romersk jurist og politiker. En lang række af Ciceros breve og taler er bevaret. Desuden skrev han flere filosofiske og statsteoretiske værker, hvori han gjorde rede for, hvorledes samfundet efter hans opfattelse skulle styres.*

10 [I sit værk "Om vore forpligtelser" fra efteråret 44 f.Kr., skriver Cicero:] Men de, som driver demagogi,¹ og for at vinde popularitet forsøger at gennemtrumfe jordlove, hvorved de retmæssige ejere fordrives fra hus og hjem, eller som indtager det standpunkt, at al gæld bør eftergives
15 skyldnerne, de undergraver selve statens grundvold. For det første kan fred og fordragelighed ikke trives, når man tager fra den ene og giver til den anden, og al ret og rimelighed nedbrydes totalt, hvis man ikke har lov til at besidde det, man ejer. Det er nemlig, som jeg før har sagt, den egentlige mening med stad og samfund at sikre enhver den frie og uantastede kontrol med
20 hans private eje. [...] Hvis et menneske berøver sin næste noget og tilraner sig fordel på et menneskes bekostning, da er dette en handling mod naturen og et større onde end død, fattigdom og lidelse, ja end alt, som kan ramme en på liv og gods. Thi for det første undergraver en sådan handlemåde alt menneskeligt samfund og fællesskab; hvis vi nemlig opfører os således, at vi hver for sin egen vindings skyld plyndrer eller skader vor næste, må det menneskeheds
25 fællesskab, som er så dybt forankret i naturens lov, uvægerligt sprænges. Hvis de enkelte lemmer af vor krop skulle finde på den tanke, at de kunne sikre sig trivsel og styrke ved at tiltage sig det nærmeste lems kræfter, måtte hele kroppen uundgåeligt svækkes og dø. På samme måde er det den visse undergang for menneskenes fælles samfund, hvis enhver af os tilraner os andres goder og for egen vindings skyld tager fra andre, hvad vi kan. Det er helt naturligt – og det har enhver lov til – at skaffe sig til selv, snarere end til sin nabo, hvad han behøver af livets
30 fornødenheder. Det, naturen ikke tillader, er, at vi forøger vore egne midler, rigdomme og hjælpemidler ved at udplyndre andre.

30 *Off. 2,78; 3,21f.. Overs. F. Blatt o.a.: Ciceros filosofiske skrifter, bnd. 5 Kbh. (1972). Lettere sprogligt revideret og annoteret af Jesper Rosenløv.*

¹ Demagogi: at forføre folket